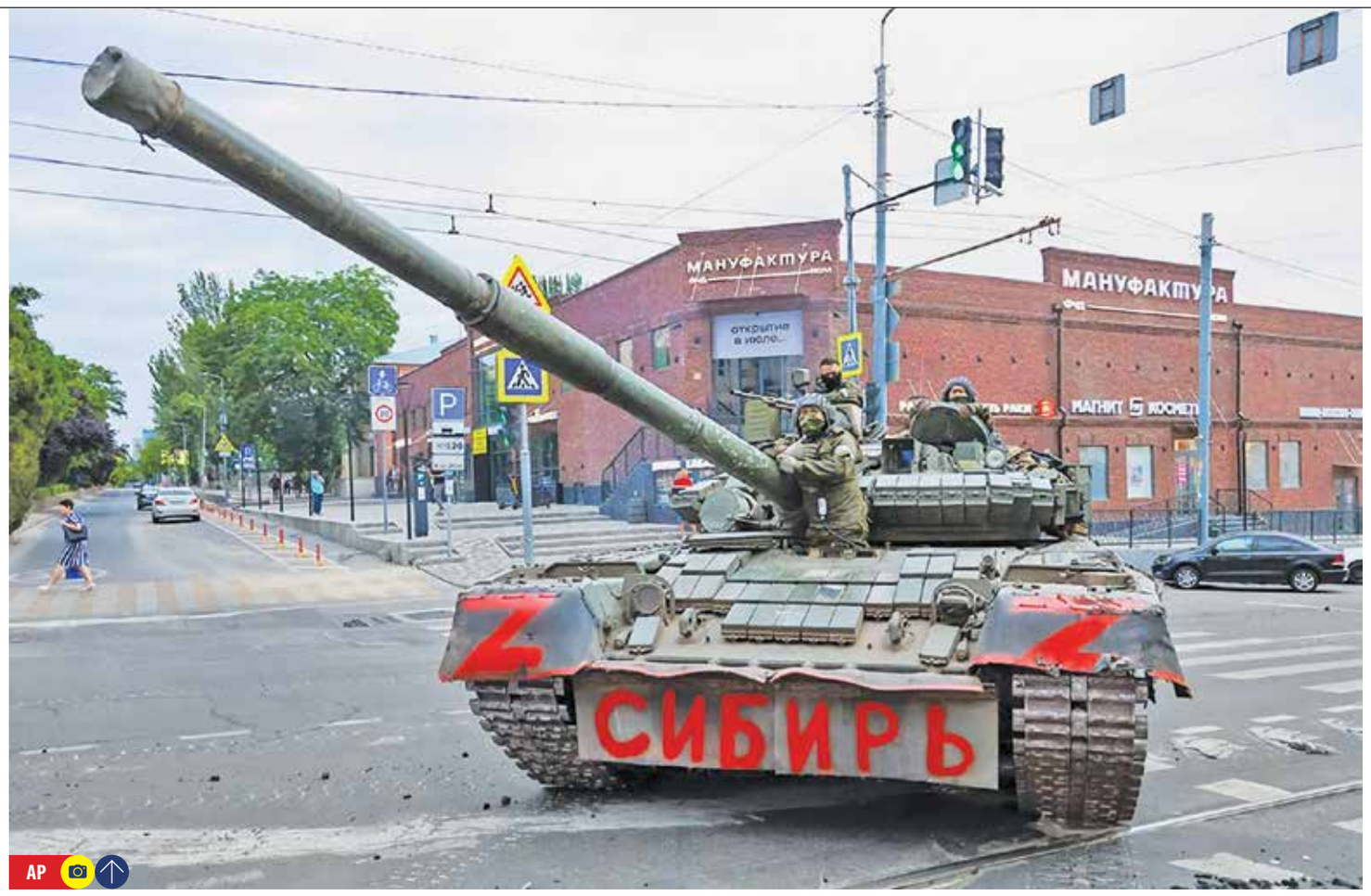

AP

رهبر گروه واگنر در کمتر از ۲۴ ساعت از اختلاف افکنی داخلی در روسیه عقب‌نشینی کرد

شورش یک روزه

گزارش

فائزه سادات یوسفی
خبرنگار

تحرکات را جاه طلبی‌های زیاد و منافع شخصی دانست و از مبارزات نیروهای واگنر در جنگ قدردانی کرد. او در ادامه هشدار داد: «هرآشفتگی داخلی یک تهدید مهلک برای روسیه و ما به عنوان یک ملت است. این ضربه‌ای به روسیه و مردم ماست. اقدامات ما برای محافظت از میهن در برابر چنین تهدیدی سخت خواهد بود. همه کسانی که عمداً در راه خیانت قرار گرفتند، شورش مسلحانه را تدارک دیدند، راه سیاه نمایی و تروریستی را در پیش گرفتند، به مجازات حتمی خواهند رسید و هم در برابر قانون و هم در برابر مردم ما پاسخگو خواهند بود.»

او در ادامه ضمن تأکید برای جداشدن نیروهای واگنر از صف یوگنی پریگوژین بیان کرد: «کسی که شورش نظامی را سازماندهی و آماده کرد و علیه همرزمانش اسلحه کشید به روسیه خیانت کرد و پاسخگوی آن خواهد بود. من از کسانی که به این جنایت کشیده می‌شوند می‌خواهم که مرتکب یک اشتباه مرگبار و غم انگیز و منحصر به فرد نشوند و تنها انتخاب درست را انجام دهند»

برخی منابع از واکنش پریگوژین بعد از سخنرانی پوتین خبر دادند. دیلی میل به نقل از کانال تلگرامی منتسب به گروه واگنر مدعی شد که او اعلام داشته که: «پوتین با حمایت‌نکردن از واگنر، مرتکب اشتباه شد و روسیه بزودی رئیس جمهور جدید خواهد داشت.»

ورود نیروهای واگنر به روستوف و ورونژ

سخنرانی ولادیمیر پوتین بعد از شب پر التهاب روسیه ایراد شد. شبی که اختلافات یوگنی پریگوژین فرمانده گروه واگنر با وزارت دفاع روسیه، این کشور را وارد تنشی بی‌سابقه از زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی کرد. به گزارش اسپوتنیک، در نخستین ساعات روز یکشنبه پریگوژین که طی ماه‌های گذشته حملات لفظی شدیدی علیه سرگئی شویگو وزیر دفاع و والری گراسیموف رئیس ستاد مشترک ارتش روسیه داشته و آنها را متهم به فریبکاری کرده بود، در فایلی صوتی خبر داد، نیروهای گروه واگنر، گروه شبه‌نظامی تحت نظر او از اوکراین وارد خاک روسیه شده و آماده هستند «تمام راه» را علیه ارتش روسیه طی کنند. او هشدار داد که اگر کسی بر سر راه این گروه قرار بگیرد، او را نابود خواهند کرد. او همچنین مدعی شد، در ورود به این شهر راه سختی نداشته‌اند و سربازان ارتش روسیه بدون هیچ مقاومتی اجازه دادند، این گروه وارد شهر شود. در عین حال برخی گزارش‌ها حاکی از آن بود که برخی نهادهای روسیه هک شده‌اند و کار نهادهای حاکم از جمله مقامات کشوری و نظامی در واقع مسدود شده است.

در پی این رویداد، روسیه کوشید فضای حاکم براین شهر را برای بازگشت آرامش و مهار هر نوع اقدامی از سوی واگنر در دست بگیرد. در همین رابطه، واسیلی گولوبوف فرماندار گفت: «سازمان‌های مجری قانون هر کاری را که لازم است برای اطمینان از ایمنی ساکنان منطقه روستوف انجام می‌دهند.» ایرنا نیز در گزارشی از وقوع تیراندازی و انفجار در شهر روستوف خبر داد، گروه واگنر مدعی شده است، در جریان درگیری این گروه با ارتش روسیه، یک فروند بالگرد و یک فروند هواپیمای باربری مسکو را سرنگون کرده است.

در حالی که اخبار ضد و نقیض بسیاری بر فضای خبری روسیه حاکم بود، گاردین خبر داد که یک شاهد به رویترز گفته که یک ستون نظامی واگنر بعد از گذر از روستوف، در حال عبور از شهر ورونژ روسیه دیده شده است. این شهر در مسیر روستوف به مسکو در ۵۱۴ کیلومتری پایتخت روسیه قرار دارد. با این حال این خبر به تأیید مقامات نرسید. پریگوژین همچنین با انتشار فایلی صوتی مدعی شد که ارتش روسیه مقر این گروه را بمباران کرده و شمار زیادی از آنان را کشته‌اند. وی در این فایل صوتی سرگیی شویگو وزیر دفاع روسیه را تهدید کرد، در میدان سرخ مسکو به دار آویخته خواهد شد و در مقبره لنین دفن می‌شود. در پی طرح این تهدیدات، وزارت دفاع روسیه در واکنش به اظهارات فرمانده واگنر، اعلام کرد: «تمام پیام‌ها و ویدیویی که از طرف یوگنی پریگوژین در شبکه‌های اجتماعی در مورد ادعای حمله وزارت دفاع روسیه به اردوگاه‌های واگنر نشر شده است با واقعیت مطابقت ندارد و آنچه رخ داده، یک تنش‌زایی رسانه‌ای اطلاعاتی است.» وزارت دفاع روسیه همچنین خبر داد، بسیاری از نیروهای واگنر به اشتباه خود پی بردند و درخواست کمک کردند. وزارت دفاع روسیه پیش‌تر از این نیروها درخواست کرده بود که به ماجرا ورود پیدا نکرده و محتاطانه عمل کنند و در اسرع وقت با نمایندگان وزارت دفاع یا سازمان‌های مجری قانون تماس بگیرند. زیرا تضامین امنیتی برای این دسته افراد در نظر گرفته شده و جای نگرانی وجود ندارد.

این اخبار ضد و نقیض در حالی منتشر شده است که اسپوتنیک خبر داد، از ابتدای حادثه، اطلاعات کذب به سرعت در فضای مجازی در حال انتشار بوده و برخی از آنها مردم را دعوت به شورش مسلحانه کرده‌اند. در همین راستا، مقامات کریمه اطلاعات منتشر شده در فضای مجازی در خصوص انفجار در این شبه جزیره را کذب خواندند.

تشکیل پرونده علیه یوگنی پریگوژین

در ادامه رویدادهای صبح دیروز سرویس امنیت فدرال روسیه (FSB)، برای پریگوژین پرونده جنایی تشکیل داده و خواستار توقف فوری اقدامات غیرقانونی شد. دفتر دادستان کل فدراسیون روسیه اعلام کرد: «این اقدام بر اساس ماده ۲۷۹ قانون جزایی فدراسیون روسیه در مورد سازماندهی شورش مسلحانه باز شده است.»

بر اساس این قانون اظهارات و اقدامات پریگوژین در واقع فراخوانی برای آغاز درگیری داخلی مسلحانه در قلمرو داخلی روسیه است. اتهامی که درصورت اثبات آن، پریگوژین به ۱۲ تا ۲۰ سال زندان محکوم خواهد شد. سرویس امنیت فدرال روسیه همچنین از گروه واگنر خواست تا از دستورات پریگوژین پیروی نکنند و او را بازداشت کنند. ایرنا نیز خبر داد در همین رابطه، پوتین قانون بازداشت به مدت ۳۰ روز برای کسانی که حکومت نظامی را می‌شکنند، امضا کرد.

آماده‌باش یگان‌های ویژه گاردملی

پس از آنکه رئیس واگنر مدعی شده که پایگاه‌های نظامی را در شهر روستوف تصرف کرده و در راه رسیدن به مسکو است، رسانه‌های روسیه خبر از تدابیر امنیتی شدید در مسکو دادند. بنا بر این گزارش‌ها، همه تأسیسات حیاتی و زیرساخت‌های دولتی و حمل و نقل تحت حفاظت بیشتر قرار گرفته‌اند. یگان‌های ویژه گارد ملی روسیه به حالت آماده‌باش کامل درآمدند و شهردار مسکو نیز از انجام اقدامات ضد تروریستی در مسکو خبر داد و از مردم خواست از خانه هایشان خارج نشوند. برخی منابع نیز از خروج هواپیمای پوتین از مسکو و پرواز آن به شمال غرب روسیه خبر دادند. اما دیمیتری پسکوف تأکید کرد، پوتین در کرملین است.

این آماده باش امنیتی در مسکو در حالی بود که در سن پترزبورگ نیز مردم شاهد اقدامات امنیتی علیه واگنر بودند. به گزارش راشا تودی، مأموران امنیتی روسیه صبح شنبه وارد مقر نیروهای واگنر واقع در شهر سن پترزبورگ شدند. خبرگزاری تاس نیز خبر داد که در حال حاضر وضعیت در ساختمان مرکزی نیروهای واگنر در این شهر آرام است، هیچ کارمند گارد ملی روسیه یا کارمندان سایر سرویس‌های امنیتی وجود ندارد.

واکنش‌های داخلی و خارجی

اقدام گروه واگنر دیروز با واکنش‌های داخلی و خارجی بسیاری همراه شد. «والنتینا ماتوینکو»، رئیس شورای فدراسیون روسیه از حمایت همه جانبه سنا از رئیس جمهوری خبر داد و افزود: «سناتورها از اهمیت موقعیت یکپارچه جامعه و رهبری تمام مناطق کشور آگاه هستند.» «پاتریک کریل» رهبر کلیسای ارتدوکس روسیه نیز از تلاش‌های پوتین برای جلوگیری از بروز ناآرامی در کشور اعلام حمایت کرد. «ولادیسلاو داوانکوف»، معاون دومای روسیه از مردم این کشور خواست تسلیم اقدامات تحریک‌آمیز دشمن نشوند و «سرگی سوروویکین» فرمانده ارشد روسیه در عملیات نظامی ویژه در اوکراین از گروه واگنر خواست تا از دستورات ولادیمیر پوتین رئیس جمهوری روسیه اطاعت کرده و همه مشکلات را از راه مسالمت‌آمیز حل کنند.

رمضان قدیروف، فرمانده منطقه خودمختار چچن هم در واکنش به اتفاقات اخیر روسیه، با بیان حمایت خود از پوتین اعلام کرد که آنچه در حال رخ دادن است یک شورش نظامی و یک خیانت فجیع بوده و قابل توجیه نیست. اندکی پس از این سخنان خبرگزاری تاس خبر داد، نیروهای تحت امر قدیروف به سمت روستوف حرکت کرده‌اند.

در خارج از مرزهای روسیه نیز واکنش‌ها به اقدام پریگوژین بسیار زیاد بود. ناصر کنعانی، سخنگوی وزارت امور خارجه ایران، این رویدادها را موضوع داخلی روسیه دانست و افزود: «جمهوری اسلامی ایران از حاکمیت قانون در فدراسیون روسیه حمایت می‌کند.» ریشی سوناک نخست‌وزیر انگلیس، امانوئل مکرون رئیس جمهوری فرانسه، جورجیا ملونی نخست‌وزیر ایتالیا، سخنگوی وزارت خارجه آلمان و سخنگوی کمیسیون اروپا نیز اعلام کردند که در حال رصد تحولات در روسیه هستند. به گزارش سی‌ان‌ان، یک نماینده دولت امریکا که نامش فاش نشده گزارش داد مقامات ایالات متحده و شخص جو بایدن از نزدیک وضعیت روسیه را زیر نظر دارند. سخنگوی وزارت خارجه آلمان اعلام کرد که برلین با دقت نظاره‌گر اوضاع است و آلمان همچنین از شهروندانش خواست به دلیل شرایط حساس از سفر به شهر روستوف، مسکو و مناطق اطراف آن پرهیز کنند.

همچنین ولودیمیر زلنسکی رئیس جمهوری اوکراین ادعا کرد: روسیه مدتها با تبلیغات، ضعف‌های خود را پوشانده بود. اکنون آنچنان هرج و مرجی برقرار است که هیچ دروغی قادر به اختفای آن نیست. این در حالی است که برخی ناظران غربی تأکید کردند، وقایع مربوط به واگنر می‌تواند بر جنگ اوکراین تأثیر بگذارد. اما وزارت دفاع روسیه اعلام کرد که نیروهای مسلح فدراسیون روسیه جبهه جنگ علیه اوکراین را حفظ کرده و همچنان به انجام مأموریت‌های رزمی در خط مقدم جبهه با نیروهای مسلح اوکراین در منطقه عملیات ویژه نظامی ادامه می‌دهند.

در آخرین تحولات روزگذشته، رسانه های روسیه از پایان پیشروی نیروهای واگنر خبر دادند. بر اساس اخبار منتشر شده تصمیم توقف نیروهای تحت فرمان یوگنی پریگوژین و پایان دادن به شورش داخلی علیه مسکو و بازگشت به جبهه مبارزه با اوکراین، پس از تماس تلفنی وی با لوکاشنکو، رئیس جمهور بلاروس اتخاذ شده است.

مراکز فعالیت گروه واگنر در جهان

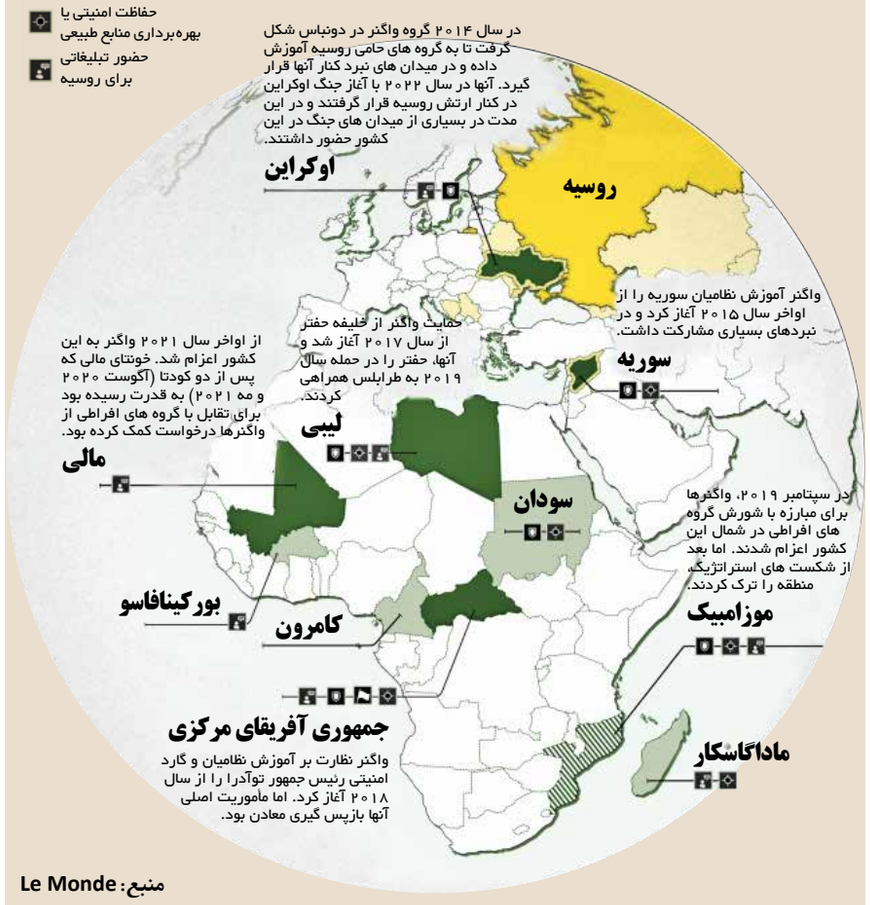

منبع: Le Monde

خبرپلاس

زهره صفاری
خبرنگار

خروجی پرابهام اقدام واگنر در رسانه‌های غربی

رسانه‌های غربی در پی اقدامات یوگنی پریگوژین و شبه نظامیان اجیر شده‌اش هجمه جدیدی را علیه ولادیمیر پوتین به راه انداختند و این رویداد را مصداق کودتایی علیه کرملین ارزیابی کردند. اما در عین حال تحلیلگران اروپایی بر این باورند که واگنر حتی اگر با تسلط بر روستوف بتواند در ارتش روسیه حامیانی پیدا کند، برای نفوذ به جمع نخبگان مسکو و ارتش این شهر راهی نخواهد یافت.

حتی بیانیه‌های پریگوژین درباره اشغال دفتر مرکزی ارتش در روستوف و همچنین تسلط نیروهای این گروه بر تمامی بخش‌های نظامی این شهر نیز چندان برای غربی‌ها قابل باور نیست. به نوشته گاردین، جاناتان پروشالمی، کارشناس سیاسی دلیل این بی‌اعتمادی را به سوابق پریگوژین نسبت داد و گفت: «این ادعاها قابل اثبات نیست و از آنجا که پریگوژین سابقه سیاهی در انتشار اخبار کذب و غیرواقعی به ثبت رسانده، ممکن است اظهارات اخیر او نیز بلوفی بیش نباشد تا با ایجاد رعب و وحشت در میان ساکنان روستوف، در این منطقه استراتژیک روسیه در نبرد با اوکراین، شکاف ایجاد کند.»

در عین حال به نوشته ای‌بی‌سی نیوز، به راحتی نمی‌توان بر پیش‌بینی تصمیمات و وقایع پیش رو در سطح عالی روسیه مانور داد و اظهارنظر صریح کرد. اما رسانه‌های اروپایی و امریکایی معتقدند این اتفاق، کرملین را بشدت نگران کرده است. جان لیونز، سردبیر بخش بین‌الملل سایت ای بی‌سی مدعی است: «این اتفاق یک بحران تمام عیار برای پوتین است چراکه هم ارتش و هم مزدوران واگنر تسلیحات مجهز و سربازان کارآزموده در اختیار دارند. اما آنچه مسلم است، گرچه شرایط، وقوع یک جنگ داخلی را نشان می‌دهد اما هنوز نمی‌توان به طور دقیق درباره آن اظهارنظر داشت. تنها موضوع تردید برانگیز آن است که پوتین، سعی ندارد آسیب پذیری‌اش را پنهان کند، موضوعی که بشدت از سوی او غیرمعمول به شمار می‌رود.»

پریگوژین ماه‌هاست دشمنی با شویگو، وزیر دفاع روسیه را علنی کرده است و حالا زیر علم مخالفت با ارتش و کرملین، درصدد یارگیری برای شکست رقیب است. گرچه هنوز برای پیش‌بینی نتیجه این تقابل بسیار زود است، اما رسانه‌های غربی تأکید زیادی دارند سرانجام این تقابل به حاکمیت ولادیمیر پوتین ضربه وارد خواهد کرد و امیدوارند او را به پایین‌ترین سطح قدرت بکشاند؛ موضوعی که تحلیلگران چندان درباره آن مطمئن نیستند.

معرفی گروه واگنر

گروه واگنر که از سوی روس‌ها یک گروه نظامی خصوصی خوانده می‌شود و امریکا و دیگر کشورها آن را نیروهای نیابتی روسیه می‌دانند، در سال ۲۰۱۴ توسط یوگنی پریگوژین یا همان سرآشپز پوتین پایه‌گذاری شد.

در دسامبر همان سال امریکا مدعی شد این گروه حدود ۵۰ هزار نیرو در اوکراین دارد که حدود ۱۰ هزار نفر نیروهای نظامی و ۴۰ هزار نفر آنها متهمانی هستند که برای پیوستن به این گروه از زندان آزاد شده‌اند. براساس گزارش سایت ان‌بی‌سی نیوز، این گروه شبه‌نظامی که برخی آنها را گروه مزدوران روس می‌نامند، در بسیاری از نقاط جهان از جمله آفریقا پایگاه دارند. واگنرها بازیگر اصلی روسیه در باخموت به شمار می‌رفتند و در جریان پیشروی‌های روسیه در این جبهه بیش از گذشته مورد توجه قرار گرفتند. موقعیت این گروه در مسکو سبب شد با وجود ممنوعیت ثبت رسمی فعالیت گروه‌های شبه‌نظامی در روسیه، در سال ۲۰۲۲، به عنوان تشکیلاتی خصوصی ثبت شده و در سن‌پترزبورگ مقری برای خود داشته باشند.

از سال ۲۰۱۵ تاکنون شبه‌نظامیان واگنر در سوریه حضور داشته و در حال انجام مأموریتی برای کمک به نیروهای حامی دولت بشار اسد بودند. حضور آنها در لیبی در جبهه خلیفه حفتر بود و در برابر دولت دست‌نشانده غرب در طرابلس مبارزاتی داشتند.

همزمان جمهوری آفریقای مرکزی از این گروه برای محافظت از معادن الماس دعوت کرد و این مسئولیت در سودان نیز برای مراقبت از معادن طلا برای واگنرها در دستور اجرا قرار گرفت.

در مالی نیز دولت برای مقابله با گروه‌های افراطی سربازان واگنر را استخدام کرده است. به نوشته سایت شبکه خبری بی‌بی‌سی، پریگوژین که پس از آزادی از زندان، مغازه هات‌داگ فروشی راه انداخت و پس از آن با سیر رو به رشدی در آشپزی و رستوران‌داری، مسئول تأمین غذای کرملین شد، به سرآشپز پوتین شهرت یافت. اما او بیشترین ثروتش را از مأموریت‌های گروه در معادن آفریقایی به دست آورد و شرکت معدن خود را نیز راه‌اندازی کرد.

اتهام ارتکاب جرایم حقوق بشری علیه این گروه، پریگوژین را در فهرست تحریم امریکا نیز قرار داده است. این در حالی است که در سال ۲۰۱۷ الکسی ناوالنی، مهمترین چهره اپوزیسیون روسیه، کمپانی‌های پریگوژین را به نقض قوانین و ارائه درخواست کمک چند صدمیلیونی نظامی از وزارت دفاع متهم کرده بود.

ماهیگیری اپوزیسیون از آب گل آلود

گردن کشی پریگوژین و واگنرها برای کرملین و شخص رئیس جمهور و انتقادهای تند این گروه از سیاست‌های ارتش روسیه برای جنگ با اوکراین، بیش از هر چیز، فرصتی طلایی را به چهره‌های اپوزیسیون داده است تا برای رسیدن به اهداف خود فضا را علیه پوتین تقویت کنند و مواضع قدیمی خود را کنار گذاشته و هم‌پیمان با شورشی‌ها شوند.

به نوشته چپتر ۹۷، میخاییل خودورکوفسکی، رهبر اپوزیسیون روسیه از همان دقایق ابتدایی حمله واگنر به روستوف در صفحه توئیترش با واژه‌های تندی علیه پوتین نوشت: «دشمن واقعی در مسکو است. شورش پریگوژین گرچه تأیید نشده و بدون تدارک بود اما سنگین‌ترین ضربه را به چهره پوتین زد.» او حتی برای تقویت جبهه مخالفان ادامه داد: «کرملین بلوف می‌زند که همه چیز فردا درست خواهد شد. افسوس، اینطور نخواهد شد.»

خودورکوفسکی در ادامه بیانیه سراسر انتقادش به کرملین و پوتین از حامیانش با این عبارات دعوت به حمایت از پریگوژین کرد و گفت: «در حال حاضر آنچه برای نجات کشور از دستمان برمی‌آید این است که کمک کنیم مردم، صدای پریگوژین را که صدای حقیقتی گرچه هول انگیز است، بشنوند و اگر او به مسکو رسید یاری‌اش کنیم. چراکه در حال حاضر هر دو دشمنی مشترک داریم.»

اما به رغم این موضع‌گیری تند، پاسخ شماری از کاربران به بیانیه خودورکوفسکی چندان مثبت نبود و آنها تأکید کرده بودند که هرگز به یک جنایتکار کمک نمی‌کنند تا جنگ داخلی راه بیندازد. این فضاسازی در حالی از سوی خودورکوفسکی به راه افتاده است که چند روز قبل الکسی ناوالنی، دیگر مخالف سرسخت پوتین که در انتظار محکومیتی طولانی به سر می‌برد، با صدور فراخوانی از پشت میله‌های زندان هوادارانش را به برگزاری تجمعات ضد جنگ دعوت کرد. در این فراخوان که از سوی حامیان او در شبکه‌های اجتماعی منتشر شد او بر مقابله با ادامه جنگ در اوکراین تأکید کرد. اما هنوز موضع او در قبال شورش پریگوژین مشخص نیست.

گری کاسپاروف دیگر مخالف کرملین نیز این شورش را انقلاب رنگی در روسیه خواند و گفت: «این رنگ پول است. پریگوژین دست آخر یا می‌میرد یا نقشی مانند قدیروف به عهده می‌گیرد. اما هیچ افتخاری برای دزدان و قاتلان نخواهد بود.»